

Sygnatura akt III U 242/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Konin, dnia 14 lutego 2018 r.

Sąd Okręgowy w Koninie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący - Sędzia – **SO Elżbieta Majewska**

Protokolant: stażysta Faustyna Koszela

przy udziale

po rozpoznaniu w dniu 14 lutego 2018 r. w Koninie

sprawy **W. F.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P.**

o emeryturę górniczą

na skutek odwołania **W. F.**

od decyzji **Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P.**

z dnia 18.01.2017 r. znak(...)

1. Oddala odwołanie.

2. Zasądza od odwołującego na rzecz organu rentowego kwotę 180 zł tytułem

zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

SSO Elżbieta Majewska

Sygn. akt III U 242 / 17

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 18 stycznia 2017 r. znak: (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P. odmówił W. F. prawa do emerytury górniczej. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy stwierdził, że wnioskodawca nie udokumentował co najmniej 25 letniego okresu pracy górniczej i równorzędnej z pracą górniczą. ZUS uznał, że wnioskodawca udowodnił łącznie 18 lat, 9 miesięcy i 12 dni okresów pracy górniczej w wymiarze pojedynczym i do tych okresów organ rentowy zaliczył okres zatrudnienia od 01.03.1996r. do 25.10.2007 r. oraz od 10.11.2007 r. do 04.10.2016 r., z wyłączeniem okresów zasiłków chorobowych, liczonych w wymiarze pojedynczym. Powyższego okresu zatrudnienia zakład nie uznał w wymiarze półtorakrotnym gdyż z dołączonych dokumentów wynika, że ubezpieczony od 01.03.1996 r. wykonywał pracę na stanowisku ślusarz spawacz, od 01.04.2002 r. na stanowisku spawacz konstrukcji stalowych na odkrywce, a od 01.03.2009 r. rzemieślnik wykonujący prace mechaniczne w przodku – spawacz, a stanowiska te zostały wymienione w załączniku nr 2 rozporządzenia.

Od powyższej decyzji odwołanie złożył W. F. zaskarżając decyzję w całości i domagając się zmiany decyzji i przyznania prawa do emerytury górniczej oraz ustalenia, że w okresach wskazanych w decyzji wykonywał pracę górniczą zgodnie z art. 50 d ustawy z dnia 17.12.1998 r., do której stosuje się przelicznik 1,8. Fakt, że stanowiska jakie odwołujący zajmował swoją nazwą nie odpowiadają ściśle stanowiskom wskazanym w załączniku nr 3 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 23.12.1994 r. nie świadczy o tym, że odwołujący nie wykonywał pracy w „przodku” bowiem decydujące znaczenie ma charakter pracy jaką pracownik wykonywał.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P. wniósł o oddalenie odwołania oraz zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych podtrzymując argumentację zawartą w zaskarżonej decyzji.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

W. F., ur. (...), złożył w dniu 07.10.2016 r. wniosek o przyznanie prawa do emerytury górniczej. We wniosku oświadczył, że jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego i wniósł o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem ZUS, na dochody budżetu państwa. Ponadto wnioskodawca oświadczył, że nadal pozostaje w zatrudnieniu w (...)

Do wniosku ubezpieczony dołączył świadectwo wykonywania pracy górniczej i równorzędnej z pracą górniczą z dnia 04.10.2016 r. wystawione przez (...) w K., w którym pracodawca potwierdził, że W. F. jest tam zatrudniony od 01.06.2014 r. do nadal, przejęty na podstawie art. 23⁽¹⁾ z (...) gdzie był zatrudniony od 01.03.1996 r. W tym okresie stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę górniczą określoną w art. 50 c ust. 1 pkt 4 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych

na stanowiskach według rozporządzenia MP i PS dnia 23.12.1994 r. :

- od 01.03.1996r. do 25.10.2007 r. - rzemieślnicy zatrudnieni na odkrywce bezpośrednio w przodku stale i w pełnym wymiarze czasu pracy na koparkach i zwalówarkach wykonujący prace mechaniczne, elektryczne i hydrauliczne przy obsłudze, konserwacji, montażu i demontażu tych maszyn i urządzeń - zał. Nr 3 cz. III pkt 7,

- od 10.11.2007 r. do nadal - rzemieślnicy zatrudnieni na odkrywce bezpośrednio w przodku stale i w pełnym wymiarze czasu pracy na koparkach i zwalówarkach wykonujący prace mechaniczne, elektryczne i hydrauliczne przy obsłudze, konserwacji, montażu i demontażu tych maszyn i urządzeń - zał. Nr 3 cz. III pkt 7.

W okresie od 26.10.2007 r. do 09.11.2007 r. urlop bezpłatny, pozostałe okresy pracy - brak.

Ponadto wnioskodawca dołączył załącznik do karty ewidencyjnej pracownika zawierający liczbę dniówek półtorakrotnych obejmującą okres od marca 1996 r. do września 2016, w której wpisano w poszczególnych miesiącach liczbę dniówek, łącznie 3540 dniówek, a także zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu na druku ZUS Rp-7 i kartę zasiłkową .

Pismem z dnia 18.10.2016 r. organ rentowy zwrócił się do (...)o podanie na podstawie jakich dokumentów zostało wystawione świadectwo wykonywania pracy górniczej oraz przesłanie dokumentów dotyczących przebiegu zatrudnienia (tj. angaże, umowy o pracę, zakresy czynności, zaświadczenia o kończeniu kursów) oraz dokumentację związaną z ewidencją dniówek półtorakrotnych.

W odpowiedzi na to wezwanie (...)wyjaśniła, że świadectwo wykonywania pracy górniczej zostało wystawione na podstawie dokumentacji źródłowej, stanowiska pracy zostały zweryfikowane, a przy ich określaniu kierowano się rodzajem i miejscem wykonywania pracy, uwzględniono, że W. F. pracował kolejno na oddziałach (...)oddział mechaniczny remontów koparek na wszystkich odkrywkach oraz oddziału (...) – oddział maszynowy odkrywki L.. Do pisma pracodawca dołączył dokumenty z akt osobowych. Następnie w piśmie z dnia 22.11.2016 r. (...) stwierdziła, że po przejęciu z (...) K. W. F. wykonywał i wykonuje prace na rzecz (...) a (...) wykonuje dla (...) K. czynności w ruchu zakładu górniczego i roboty górnicze na odkrywce na podstawie umów o świadczenie kompleksowych usług serwisowo –

remontowych, umowy te obejmują : prace konserwacyjne, prace serwisowe, serwis awaryjny, prace remontowe, prace warsztatowe, utrzymanie ruchu , remonty , prace regeneracyjne , likwidacyjne, modernizacje i rozbudowy elementów infrastruktury, usługi specjalistyczne, inne zadania .

Po nadesłaniu dokumentów przez pracodawcę oraz po przeprowadzeniu postępowania wyjaśniającego organ rentowy uwzględnił wnioskodawcy jako okres pracy górniczej okres zatrudnienia od 01.03.1996 r. do 25.10.2007 r. oraz od 10.11.2007 r. do 04.10.2016 r. , z wyłączeniem okresów zasiłków chorobowych, w wymiarze pojedynczym, co dało łącznie 18 lat, 9 miesięcy i 12 dni. Natomiast odmówił obliczenia powyższego okresu w wymiarze półtorakrotnym z przyczyn wskazanych w uzasadnieniu decyzji.

W przedmiotowej sprawie Sąd ustalił, że W. F. podjął pracę w (...) w K. od dnia 01.03.1996r., na stanowisku ślusarz – spawacz, w oddziale mechanicznym remontów (...). Oddział ten zajmował się wykonywaniem remontów kapitalnych koparek i zwałowarek na wszystkich odkrywkach Kopalni. W czasie przeprowadzania remontu maszyny podstawowe (koparki, zwałowarki) były wyłączane z ruchu , nie urabiały urobku, nie zwałowały terenu. Był wyznaczany plac remontowy, na który wjeżdżały koparki , zwałowarki na czas przeprowadzania remontu i tam pracownicy wykonywali prace remontowe tych maszyn. Odwołujący pracował przy tych remontach wykonując prace jako spawacz, spawał różne elementy, podzespoły, itp. Remonty maszyn trwały około miesiąca jeśli były to remonty bieżące natomiast remonty główne potrafiły trwać 2- 3 miesiące. Po zakończeniu remontu konkretnej koparki czy zwałowarki pracownicy oddziału (...), w tym także odwołujący , byli przenoszani na remont innej maszyny na tej samej lub innej odkrywce i tego rodzaju prace wykonywali przez cały rok. Jedynie okazjonalnie mogło się zdarzyć , że odwołujący wykonywał prace przy naprawie stacji napędowych przenośników, nie wykonywał pracy w warsztacie.

Od dnia 01.04.1999 r. powierzono odwołującemu stanowisko mistrz ślusarz – spawacz w oddziale (...), zakres obowiązków i rodzaj wykonywanej pracy nie uległ zmianie. Również z dniem 01.04.2002 r. przeniesiono wnioskodawcę na stanowisko starszy spawacz konstrukcji stalowych na odkrywce, było to związane z uzyskaniem uprawnień spawania ponadpodstawowego i podwyższeniem kwalifikacji i stawki zaszeregowania, odwołujący jednak nadal wykonywał prace przy remontach maszyn podstawowych. Od dnia 01.05.2011 r. powierzono W. F. stanowisko rzemieślnik wykonujący prace mechaniczne w przodku – spawacz, a od dnia 01.10.2013 r. pracował na tym stanowisku na oddziale (...) Po reorganizacji i likwidacji oddziału (...) odwołujący obsługiwał odkrywki D. i T.. Nadal zajmował się remontami maszyn podstawowych ale także zajmował się utrzymaniem ruchu i pracował przy bieżącym usuwaniu awarii i usterek powstałych w trakcie pracy . Obecnie nie da się jednak w jakim zakresie odwołujący pracował przy bieżącej konserwacji i naprawach maszyn podstawowych a w jakim zakresie przy ich remontach.

Pracodawca za cały okres pracy wnioskodawcy prowadził ewidencję dniówek półtorakrotnych, w której wykazywał wszystkie dni pracy ubezpieczonego , przyjmując, że praca przy remoncie maszyn podstawowych (koparek i zwałowarek) należy do kategorii pracy w przodku, o której mowa w art. 50 d ustawy z dnia 17.12.1998 r. Zastrzeżenia jednak budzi nie tylko kwalifikacja powyższego rodzaju pracy górniczej ale także ilość wpisanych dniówek. Jak wynika bowiem z dokumentów dołączonych do wniosku o rentę z tytułu niezdolności do pracy ubezpieczony w czasie zatrudnienia w (...) K. podejmował też prace w innych zakładach pracy , co dokumentował przedstawiając świadectwa pracy. I tak w okresie od 09.08.2003 r. do 28.10.2003 r. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy pracował na budowie eksportowej w (...)w (...) W tym czasie w ewidencji dniówek półtorakrotnych odnotowano 19 dniówek w sierpniu 2003 i 14 dniówek w październiku 2003 r. W okresie od 28.02.2005 r. do 06.05.2005 r. odwołujący był zatrudniony w (...) S.A. na budowie eksportowej w (...), a w ewidencji dniówek wskazano 20 dniówek w miesiącu kwietniu 2005 r. Następnie w okresie 1.12.2006 r. do 15.05.2008 r. ubezpieczony był zatrudniony w (...), z tym, że od 29.12.2006 r. do 15.05.2008 r. korzystał z urlopu bezpłatnego. Oznacza to, że wykonywał pracę na rzecz tego pracodawcy od 01.12.2006 r. do 29.12.2006 r. Natomiast w ewidencji dniówek półtorakrotnych wpisano w grudniu 2006 r. 12 dniówek . Analiza ewidencji czasu pracy znajdująca się w aktach osobowych pracownika pozwala stwierdzić, że okresy zatrudnienia wnioskodawcy u innych pracodawców nie pokrywają się z okresami urlopu wypoczynkowego wpisanymi w ewidencji czasu pracy.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentów znajdujących się w aktach organu rentowego, dokumentów z akt osobowych odwołującego, na podstawie zeznań świadków W. K., P. K., T. S., M. F., a ponadto na podstawie opinii biegłego z dziedziny górnictwa M. B. (1).

W ocenie Sądu treść dokumentów znajdujących się w aktach osobowych nie budziła wątpliwości co do swojej wiarygodności i rzetelności. Z angaży i pism kierowanych do pracownika wynika jednoznacznie jakie stanowiska w spornym okresie zajmował odwołujący, jak zmieniały się nazwy tego stanowiska, w jakim oddziale był zatrudniony. Wątpliwości budzi natomiast ewidencja dniówek półtorakrotnych bowiem jeśli uwzględni się fakt, że ubezpieczony podejmował prace w innym zakładzie pracy, w pełnym wymiarze, nie korzystał w tym czasie w macierzystym zakładzie z urlopu bezpłatnego to mógł taką pracę wykonywać jedynie w okresach wolnych od pracy i okresach urlopów wypoczynkowych, tym bardziej, że były to także prace na budowach eksportowych. Jednakże liczba dni urlopów wypoczynkowych we wskazanych okresach częściowo nie pokrywa się z okresem pracy w innym zakładzie, a z ewidencji wynika, że w niektórych dniach tego okresu odwołujący świadczył pracę w (...) K.. Rozbieżności te w sposób istotny podważają wiarygodność prowadzonej ewidencji przez pracodawcę i powodują, że nie może być ona podstawą spornych ustaleń.

Zeznania świadków W. K., P. K., T. S., M. F. Sąd uznał za wiarygodne gdyż były spójne, zgodne i znalazły potwierdzenie w dokumentach. Z zeznań świadków wynika, że w spornym okresie odwołujący pracował przy remontach maszyn podstawowych (koparek i zwałowarek) na różnych odkrywkach kopalni, na w czasie wykonywania takiego remontu maszyna była wyłączona z ruchu, nie pozyskiwała urobku ani nie zwałowała.

Sąd oparł się także na opinii biegłego M. B., którą uznał za przekonywującą, logiczną i stanowczą. Przy wydawaniu opinii biegły uwzględnił charakter i rodzaj pracy jaką odwołujący wykonywał wynikający zarówno z dokumentów jak i zeznań świadków, specyfikę prowadzenia wydobywania w kopalni odkrywkowej. Biegły wyjaśnił w opinii, że w kopalniach odkrywkowych wydobywających węgiel brunatny elementem koniecznym do uznania danego miejsca za przodek jest aktualna praca podstawowych maszyn urabiających i zwałujących, a krótkotrwałe wyłączenie maszyny z ruchu np. w celu wykonania naprawy awaryjnej, konserwacji, montażu czy demontażu jej części czy podzespołów bez przemieszczania poza zasięg dalszej pracy nie powoduje utraty cech przodka. Inaczej jest w przypadku remontów maszyny rozumianych jako prace zmierzające od przywrócenia funkcjonalności pierwotnej czy wymiana lub naprawa zużytych części. Prace te z uwagi na ich pracochłonność wykonywane są z reguły poza przodkiem czyli miejscem, gdzie aktualnie urabia się skałę lub formuje się korpus zwału. Na czas remontu maszyny są wyłączane z ruchu i nie wydobywają urobku i nie prowadzą zwałowania. Remonty odbywają się na umownie wyznaczonych placach remontowych, a maszyna jest wówczas odsuwana od ściany na bezpieczną odległość. Biegły zaznaczył także, że nie jest przypadkiem, że w kopalniach węgla brunatnego stanowiska związane z wykonywaniem remontów znalazły się w załączniku nr 2 do rozporządzenia MPiPS z 23.12.1994 r. (np. elektromonter zatrudniony w stałej grupie **remontowej** na odkrywce, mechanik zatrudniony w stałej grupie **remontowej** na odkrywce, spawacz zatrudniony w stałej grupie **remontowej** na odkrywce, rzemieślnicy i inni robotnicy zatrudnieni stale na odkrywce przy wykonywaniu bieżących robót montażowych, konserwacyjnych i **remontowych**). Jednocześnie, co znamienne – stanowiska związane z wykonywaniem remontów nie zostały uwzględnione w załączniku nr 3. W ocenie Sądu argumenty zawarte w opinii są przekonywujące i zgodne z przepisami dotyczącymi pracy górniczej w przodku.

Akta emerytalne świadka W. K. okazały się nieprzydatne do rozstrzygnięcia bowiem fakt, że świadek ma przeliczone przelicznikiem 1,8 okresy pracy przy remontach maszyn podstawowych nie może oddziaływać bezpośrednio na ustalenia dotyczące wykonywania pracy w przodku przez wnioskodawcę w niniejszej sprawie. Prawo do emerytury, jej wysokość ustala się w sposób indywidualny, odrębnie dla każdego ubezpieczonego. To, że organ rentowy nie kwestionował w przypadku W. K. wystawionego świadectwa pracy górniczej i ewidencji dniówek półtorakrotnych nie przesądza o tym, że w rzeczywistości świadek wykonywał pracę górniczą w przodku oraz że taką pracę górniczą wykonywał też odwołujący. Okoliczność ta wymagała oceny charakteru pracy w świetle obowiązujących przepisów, które taką pracę definiują.

Sąd odstąpił od przeprowadzania dowodu z przesłuchania odwołującego na wniosek jego pełnomocnika, który argumentował, iż stan zdrowia wnioskodawcy na to nie pozwala.

Zgodnie z treścią **art. 50a ust. 1** ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U.2017.1383 – j.t) górnicza emerytura przysługuje pracownikowi, który spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) ukończył 55 lat życia;
- 2) ma okres pracy górniczej wynoszący łącznie z okresami pracy równorzędnej co najmniej 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, w tym co najmniej 10 lat pracy górniczej określonej w art. 50c ust. 1;
- 3) nie przystąpili do otwartego funduszu emerytalnego albo złożyli wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

W **ust. 2** powołanego przepisu stwierdza się, że wiek emerytalny wymagany od pracowników: kobiet mających co najmniej 20 lat, a mężczyzn co najmniej 25 lat pracy górniczej i równorzędnej, w tym co najmniej 15 lat pracy górniczej, o której mowa w art. 50c ust. 1, wynosi **50 lat**.

W przedmiotowej sprawie sporne było to czy odwołujący spełnił przesłanki do nabycia prawa do emerytury górniczej, w szczególności czy legitymuje się okresem pracy górniczej i równorzędnej z pracą górniczą wynoszącym co najmniej 25 lat, w tym co najmniej 15 lat pracy, o której mowa w art. 50 c ust. 1.

Zgodnie natomiast z treścią powołanego przepisu **art. 50c ust. 1 pkt 4** ustawy za pracę górniczą uważa się zatrudnienie na odkrywce w kopalniach siarki i węgla brunatnego przy ręcznym lub zmechanizowanym urabianiu, ładowaniu oraz przewozie nadkładu i złoża, przy pomiarach w zakresie miernictwa górniczego oraz przy bieżącej konserwacji agregatów i urządzeń wydobywczych, a także w kopalniach otworowych siarki oraz w przedsiębiorstwach i innych podmiotach wykonujących roboty górnicze dla kopalń siarki i węgla brunatnego, na stanowiskach określonych w drodze rozporządzenia przez ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw gospodarki i ministrem właściwym do spraw gospodarki złożami kopalin.

Na podstawie powyższego przepisu do chwili obecnej nie zostało wydane stosowne rozporządzenie dlatego też, zgodnie z treścią art. 194 ustawy w tym zakresie nadal znajduje zastosowanie rozporządzenie wydane na podstawie delegacji zawartej w poprzednio obowiązujących przepisach tj. rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 23 grudnia 1994r. w sprawie określenia niektórych stanowisk pracy górniczej oraz stanowisk pracy zaliczanej w wymiarze półtorakrotnym przy ustalaniu prawa do górniczej emerytury lub renty (Dz.U. z 1995r. Nr 2 poz.8).

W załączniku nr 2 tego rozporządzenia określone są stanowiska, na których zatrudnienie na odkrywce w kopalniach węgla brunatnego (a także przedsiębiorstwach i innych podmiotach wykonujących prace górnicze dla kopalń węgla brunatnego) uważa się za pracę górniczą. Wśród tych stanowisk pod pozycją 26 wymienione jest stanowisko spawacz zatrudniony w stałej grupie remontowej na odkrywce, a pod pozycją 32 wymieniono stanowisko - rzemieślnicy i inni robotnicy zatrudnieni stale na odkrywce przy wykonywaniu bieżących robót montażowych, konserwacyjnych i remontowych, ślusarze, spawacze, elektrycy, mechanicy, monterzy, wulkanizatorzy, automatycy, cieśle.

Odwołujący domagał się ustalenia, że całym spornym okresie zatrudnienia wykonywał pracę górniczą w przodku. W świetle przepisu **art. 50 d** powołanej ustawy przy ustalaniu prawa do górniczej emerytury pracownikom zatrudnionym pod ziemią oraz w kopalniach siarki lub węgla brunatnego zalicza się w wymiarze półtorakrotnym następujące okresy pracy na obszarze Państwa Polskiego:

- 1)w przodkach bezpośrednio przy urabianiu i ładowaniu urobku oraz przy innych pracach przodkowych, przy montażu, likwidacji i transporcie obudów, maszyn urabiających, ładujących i transportujących w przodkach oraz przy głębieniu szybów i robotach szybowych;

2)w drużynach ratowniczych.

W ustępie 3 powołanego art. 50 d zawarta została delegacja ustawowa dla ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego, który w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw gospodarki i ministrem właściwym do spraw Skarbu Państwa, w drodze rozporządzenia, ma określić szczegółowo stanowiska pracy, na których zatrudnienie zalicza się w myśl ust. 1 i 2 w wymiarze półtorakrotnym. Ponieważ rozporządzenie takie nie zostało wydane, obowiązuje nadal (z mocy art. 194 wskazanej ustawy) wykaz stanowisk zawarty w załączniku Nr 3 do rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 23 grudnia 1994 r. w sprawie określenia niektórych stanowisk pracy górniczej oraz stanowisk pracy zaliczanej w wymiarze półtorakrotnym, przy ustalaniu prawa do górniczej emerytury lub renty (Dz. U. z 1995 r. Nr 2, poz. 8), wydanego na podstawie upoważnienia zawartego w art. 5 ust. 5 i art. 6 ust. 3 ustawy z dnia 1 lutego 1983 r. o zaopatrzeniu emerytalnym górników i ich rodzin (jednolity tekst: Dz. U. z 1995 r. Nr 30, poz. 154). W załączniku nr 3/III wymienione zostały stanowiska, na których okresy pracy w kopalniach węgla brunatnego zalicza się w wymiarze półtorakrotnym i są to następujące stanowiska :

- 1)górnika kopalni odkrywkowej,
- 2)górnika strzałowy kopalni odkrywkowej,
- 3)operator koparek jednonaczyniowych na odkrywce,
- 4)operator spycharek i maszyn wieloczynnościowych na odkrywce,
- 5)operator koparek wielonaczyniowych i zwałowarek na odkrywce,
- 6)operator pomp i sprzężarek na odkrywce zatrudniony w przodku bezpośrednio w procesie urabiania,
- 7)rzemieślnicy zatrudnieni na odkrywce bezpośrednio w przodku stale i w pełnym wymiarze czasu pracy na koparkach i zwałowarkach, wykonujący prace górnicze, mechaniczne, elektryczne i hydrauliczne przy obsłudze, konserwacji, montażu i demontażu tych maszyn i urządzeń,
- 8)ratownicy kopalnianych drużyn ratowniczych, ratownicy zatrudnieni w Centralnej Stacji Ratownictwa Górniczego lub okręgowych stacjach ratownictwa górniczego i mechanicy sprzętu ratowniczego drużyn kopalnianych, wykonujący pracę górniczą na stanowiskach wymienionych w załączniku nr 2.

W wyroku z dnia 11 lutego 2010 r. I UK 236/09 Sąd Najwyższy stwierdził, że ze względu na uprzywilejowany charakter emerytur i innych świadczeń dla górników uzależnionych od wykonywania pracy górniczej na stanowiskach uprawniających do korzystnego przeliczenia okresu pracy na tych stanowiskach - rodzaj pracy i zakres obowiązków wynikający z dokumentów (umów o pracę, świadectw pracy) pochodzących z okresów, których przeliczenie ma nastąpić w większym rozmiarze należy interpretować ściśle wedle mających zastosowanie do tych prac przepisów prawa. Późniejsze zakwestionowanie tych dokumentów zeznaniami świadków i powołanymi opiniami należy oceniać z uwzględnieniem wszystkich okoliczności sprawy.

Jak wynika z ustaleń Sądu odwołujący był zatrudniony jako ślusarz – spawacz, spawacz wykonywał prace spawalnicze przy bieżących robotach związanych z remontem koparek i zwałowarek. Były to remonty planowe, bieżące i główne i trwały od około miesiąca do 2-3 miesięcy, czasem dłużej. Na czas trwania takiego remontu maszyna podstawowa była wyłączana z ruchu, nie wykonywała urobku ani nie prowadziła zwałowania. Długotrwałe wyłączenie z ruchu maszyny powoduje, że miejsce maszyny traci cechy przodka, mimo tego, że znajduje się na odkrywce, a pracownik, który pracuje przy remoncie nie wykonuje pracy bezpośrednio przy urabianiu i ładowaniu urobku lub też przy innych pracach przodkowych. Pracując przy remoncie maszyn podstawowych odwołujący nie był narażony na uciążliwość środowiska pracy jaka występuje w czasie pracy maszyn podstawowych takich jak zapylenie, hałas, wibracje czy ruch samej maszyny o znacznych gabarytach, a warunki jego pracy nie odbiegały od warunków pracy na pozostałych częściach odkrywki. Za prace w przodku mogłyby być uznane jedynie takie okresy pracy na koparkach

i zwałowarkach przy obsłudze, konserwacji, montażu i demontażu tych maszyn wykonywane w ramach bieżącej obsługi pracujących maszyn lub wykonywane w trybie awaryjnym tj. podczas doraźnych, krótkotrwałych napraw uszkodzonych elementów realizowanych w miejscu awarii maszyny podstawowej, bez jej wycofywania poza obręb aktualnego frontu wydobywczego lub zwałowego. Z materiału dowodowego wynika, że zdarzało się, iż odwołujący wykonywał także takie prace, jednak głównie zajmował się spawaniem w ramach remontów maszyn podstawowych tak więc ten rodzaj prac wykonywał w znikomym wymiarze. Tak więc zakwalifikowanie przez pracodawcę okresów pracy wnioskodawcy przy remontach koparek i zwałowarek jako pracy w wymiarze półtorakrotnym nie znajduje wystarczającego uzasadnienia.

W wyroku z dnia 3 października 2017 r. I UK 410/16 Sąd Najwyższy stwierdził, że w kopalniach węgla brunatnego do emerytury górniczej zalicza się prace: rzemieślników i innych robotników zatrudnionych stale na odkrywce przy wykonywaniu bieżących robót montażowych, konserwacyjnych i remontowych: ślusarze, spawacze, elektrycy, mechanicy, monterzy, wulkanizatorzy, automatycy, cieśle (załącznik nr 2, poz. 32 do rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 23 grudnia 1994 r. w sprawie określenia niektórych stanowisk pracy górniczej oraz stanowisk pracy zaliczanej w wymiarze półtorakrotnym przy ustalaniu prawa do górniczej emerytury lub renty - Dz.U. z 1995 r. Nr 2, poz. 8 ze zm.), zaś w wymiarze półtorakrotnym uwzględnia się tylko prace: rzemieślników zatrudnionych na odkrywce bezpośrednio w przodku stale i w pełnym wymiarze czasu pracy na koparkach i zwałowarkach, wykonujący prace górnicze, mechaniczne, elektryczne i hydrauliczne przy obsłudze, konserwacji, montażu i demontażu tych maszyn i urządzeń (załącznik 3, część III, poz. 7 do rozporządzenia). Oznacza to, że prace elektryczne mogą zostać uwzględnione w kwalifikowany sposób (w wymiarze półtorakrotnym), jeśli po pierwsze, były wykonywane „bezpośrednio w przodku”, po drugie, „stale i w pełnym wymiarze czasu pracy”, i po trzecie, realizowane były „na koparkach i zwałowarkach” i wykonywane były „przy obsłudze, konserwacji, montażu i demontażu tych maszyn i urządzeń”. Czynniki te muszą zaistnieć kumulatywnie. W przeciwnym razie wykonywanej pracy nie można uwzględnić według promocyjnego przelicznika.

Po uwzględnieniu okresów pracy górniczej ubezpieczonego wskazanych w

świadczeniu pracy górniczej w wymiarze pojedynczym ubezpieczony

legitymuje się okresem pracy górniczej wynoszącym 18 lat, 9 miesięcy i 12 dni. Tym

samym stwierdzić należy, że odwołujący nie udokumentował wymaganego

co najmniej 25 letniego okresu pracy górniczej i równorzędnego z pracą górniczą jaki

jest wymagany do nabycia prawa do emerytury górniczej.

W konsekwencji – na mocy art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. – Sąd oddalił odwołanie jako nieuzasadnione i orzekł jak w punkcie 1 wyroku.

O kosztach zastępstwa procesowego Sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1 k.p.c. w zw. z § 9 ust. 2 rozporządzenia z dnia 22.10.2015r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. 2015. 1804 ze zm.).

SSO Elżbieta Majewska